

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Národnárska strana nenie kresťanská.

V záujme nášho dobrého ľudu slovenského za potrebné držím častejšie poukázať na to, že národnárska strana z politického ohľadu na jak nemravnom základe stojí. Členovia jej za iných sa predstavujú v sneme a za iných pred slovenským ľudom. Noviny jejich iné pišu a iné hovoria jejich ablegáti. A jako Fero Skyčák za národnára sa predstavoval úbohému sloven-

skému ľudu v Orave; za ľudáka našej kresťanskej ľudovej strane; za pokrokára Kristóffymu a zase za ineho oravskému főišpánovi: práve to isté môžeme povedať aj o ostatných údoch národnárskej strany.

Keď národnári vľani pred voľbou na jakomsi programme sa ustálili a z neho revíziu cirkevno-politických zákonov vynechali, luteránsky «Týždenník» programm tento aj tak uverejnil, ako sa porada v ňom ustálila. «Ľudové Noviny» ale ho pofalšovaly, bo medzi punkty tohože pro-

Čiastka processie pri vzkriesení.

grammu vytlačily aj revíziu. Nuž zdá sa, že to nenie klam a má, keď vodcovia jednej strany, ktorá chce byť politickou, tak vážnu vec, ako je revízia cirkevno-politických zákonov, za svoju neuznávajú, kdežto «Ludové Noviny» polutovania hodný slovenský ľud tým mámia, že v programme stojí aj revízia! A prečo to «Ludové Noviny» urobili? Nuž preto, lebo vedeli, že medzi slovenským ľudom katolíckym na tisíce je takých voličov, ktorí sa revízie pridávajú. Aby teda «Ludové Noviny» pre národnarsku stranu aj týchto získali, programm národnárov pofalšovali. Mnohí z úbohých voličov na národnarských kandidátov v tom domnení hlasovali, že sú oni za revíziu, tým sa ale o tom ani nesnívalo! Nuž či to nenie má a klam?

Keď už bolo po volbe, Hodža vo svojom «Týždenníku» hneď vyrukoval s farbou, aj o národnároch takto písal: «**Socialdemokrati a my** (národnári) **sme jedno a to isté**». A že luteránsky «Týždenník» a «Ludové Noviny» sú noviny tej istej národnarskej strany, to myslím nikto netají, lebo veď je to všeobecne známo. Teda keď socialdemokrati a národnári sú jedno a to isté, — podľa zoznania luteránskeho «Týždenníka» — z toho nasleduje: **že národnarska strana nenie strana kresťanská**. A že socialdemokrati čo sú, kto sú, aj to je známo, vie totiž celý svet, že oni majetky deliť a kresťanskú vieru vykoreniť chcejú. A na toto úprimné zoznanie luteránskeho «Týždenníka» čo hovoria «Ludové Noviny»? Že vraj národnarska strana je kresťanská strana! Že jedna politická strana naraz nemôže byť aj socialdemokratická, aj kresťanská, to je taká pravda, ako aj to, že kto je bezbožný, nemôže byť v tom istom čase spolu aj pobožný; kto je špatný nemôže byť razom aj pekný; kto je hlúpy, nemôže byť spolu aj múdry. Keď dľa luteránskeho «Týždenníka» tá národnarska strana to isté chce, čo aj socialdemokrati chcú, prečo že «Ludové Noviny» verejne na otázku nevezme, aby ony prídavné meno «kresťanské» nenadužívaly a do národnarskej strany to nemiešali, čo v nej nenie?

A naopak, keď je to vskutku pravda, že tá národnarska strana je kresťanská strana, prečo že «Ludové Noviny» neprotestujú proti «Týždenníku», keď on píše, že národnári a socialdemokrati sú jedno a to iste? Hľa, či nie je to

pravda, že luteránsky «Týždenník» národnarsku stranu za inú a «Ludové Noviny» zase za inú nám predstavujú! U luteránskeho «Týždenníka» za lep, na ktorý sprostých ľudí chytajú, slúži pohanská socialdemokracia; u «Katolíckych» (?) «Ludových Novín» ale za lep používajú sa «kresťanské», «katolícke» prídavné mená! Nuž toto je to najväčšie švindlerstvo, aké svet ešte nevidel. Že ale národnarska strana nenie kresťanská, o tom nám aj sám Franc Skyčák svedectvo vydáva.

Keď kresťanský ľudák dr. Hencz čierno na bielom dokázal, že Skyčák ako sa vie pretvárať, že svoje presvedčenie tak mení ako mesiac svoju podobu, vtedy Fero Skyčák o stenu pritisnutý táral dve na tri a pred celou snemovňou na oči vyhodil našej kresťanskej ľudovej strane, že je: **felekezeti, to jest, že je náboženská, ináč kresťanská strana**. Ľudia, zastavte sa pri tejto Skyčákovej výčitke! Skyčák, majiteľ «Katolíckych Novín», na oči vyhadzuje našej ľudovej strane, že je **náboženská!** Aj toto dokazuje, že v «Ludových Novinách» všetko najst možno, len katolíckeho ducha nie. Keď sa jemu v našej ľudovej strane to nelúbi, že je «felekezeti», to jest náboženská, nuž prečo z hlavy svojich «Ludových Novín» to slovo «Katolícke» nedá zmazať? Lebo vie, že toto je kepienok, aby s ním aj on, aj celá národnarska strana zakryla svoje politické švindlerstvo, aby ich veriaci katolícky ľud za takých uznával, jakí sú oni nenie. Nuž či s týmto slovom «felekezeti» Fero Skyčák nie to chcel povedať, že jeho národnarska strana nenie kresťanská, ale iná, čo ja viem jaká, ku pr. socialdemokratická, liberálna alebo beznáboženská? A keď národnári do protikresťanského tábora chcejú vohnať Slovákov, nuž načo že sme vtedy bojovali proti liberálnej strane, však aj tá bola protikresťanská, čili židovská, liberálna!

Teda keď aj dľa zoznania Fera Skyčáka naša ľudová strana je «felekezeti» to jest náboženská, teda kresťanská, tak vtedy tiež **dľa zoznania Skyčáka** národnarska strana je «felekezetnélküli», to jest beznáboženská. teda: **nekresťanská**. — A čo sa týka našej kresťanskej ľudovej strany, ona jak v sneme, tak aj vo svojich novinách a shromaždeniach nielen že netají, že je náboženská, kresťanská strana, ale to aj skutkami do-

kazuje. Vie ona, že občania rozličného jazyka v našej vlasti len tak sa usozumia a na kresťanský fundament sa postavia. Národnári ale bojujú proti tomuto kresťanskému fundamentu.

Kresťanský charakter našej ľudovej strany to je ten kameň pohoršenia, do ktorého všetci židia aj s Hodžom nohy si urážajú a spojenými silami naň dobíjajú. Či to ale nenie to najväčšie švindlerstvo, keď Skyčák vo sneme nám ľudákom na oči vyhadzuje, že naša strana je «náboženská» a jeho «Ľudové Noviny» o národnárskej strane tiež píše, že je aj tá kresťanská, teda náboženská. Prečo to však robí Skyčák? Preto, lebo dobre vie, že v sneme viacej bude znamenať, keď sa tam vydá za **beznáboženského**; vie on ale dobre aj to, že pred slovenským ľudom katolíckym len tak bude niečo znamenať, ak sa vydá za **náboženského**. Nuž takto zmýšľať a jednať, je to najväčšie kauklarstvo! Poďme ale ďalej.

«Ľudové Noviny», ak sa nemýlim, v čísle 9. písaly o Skyčákovi, že sa každý deň na **kolenách tri hodiny modlí a že tá modliaca kniha, z ktorej sa modlieva, že od mnoho modlenia je celkom zapískaná a rozdriapaná**. Tu aj slepý spozoruje úmysel, s akým cieľom táto neobyčajná chvála v jeho vlastných novinách uverejnená bola. A keby v Skyčákovi len pod necheť samocitu bolo, až to opravdu o sebe nepísal, to by bol verejne zavrátil toho redaktora, ktorý o ňom niečo také uverejnil, čím sa len farizeji vychvalovali, ktorých ale Kristus Pán zatracoval.

Tri hodiny každý deň na kolenách sa modliť a niekomu na oči verejne vyhadzovať, že je náboženský, katolíckych kňazov znevažovať, potupovať, pritom údom byť spoločnosti, ktorá o sebe hovorí, že: «**socialdemokrati a my (národnári) sme jedno a to isté**», toto na rozum ešte nepomätenému človekovi nijak do hlavy nevôjde! To všetko len od Fera Skyčáka vy-stane!

Kto naozaj má toho náboženského ducha, že každý deň tri hodiny na kolenách klačí a sa modlí a nábožne rozjíma, ten ani za okamženie nezostane v takej zlopestnej spoločnosti, kde je neznaboh Hodža a iní jeho privrženci, ten na oči druhému nebude vyhadzovať, že je «felekezeti».

Z tohoto všetkého vidno, že u národnárov nenie tej svätej veci, ktorú by nenadužívali a nenie tej podlosti, ktorej by sa nedopustili, nech to len k cieľu vedie. K tomuto cieľu použili biskupské požehnanie, ktoré neobdržali; uverejňujú dopisy, ktoré si v redakcii z prsta vycicali; použili, čo je náboženskej duši najvznešenejšia vlastnosť, modlitbu, aby pomocou jej u ľudu myseľ nevediaceho za **pobožného** predstavili človeka, ktorý v sneme druhým na oči vyhadzuje, že sú náboženský. Že je toto všetko len švindlerstvo, klam a mam, to už aj sám slovenský ľud uznáva, kde sa národniarom podarilo do bludu ho uviesť. Slovenský ľud luhárstvami národnárov omámený a o falošnosti jejich dopisov presvedčený, musí konečne uznať: **že národnárska strana nenie kresťanská!**

A stalo sa svetlo?

Predovšetkým skončiť chcem s tým, čo vlastne v mojom článku «Pravdomluvní buntoši» pohlo Hlinku, aby v článku svojom «Buď svetlo!» vypočítujúc už mnohokrát ním ohlasované svoje zásluhy (?) za ľud slovenský, ospravedlnil svoju nedôslednosť politickú. Dôvodu iného krem jeho listu dňa 16. septembra r. 1901. písaného uviesť nevie. Ten list už r. 1901. bol smiešnym, a za päť rokov vážnosti na ňom nepribudlo. Dôvody: «vypúšťam z ruky vašu zástavu, ale zásadu si podržím», «viac som ja», «len pošetilý človek môže povedať: ľudový je... nie Hlinka», nič nevážia proti svedectvu fôispána Szmrecsányiho, dľa Hlinku veľmi vážnemu dokumentu, v ktorom stojí: «keď sa ale priblížil čas najbližších všeobecných vyslaneckých volieb (1901.), Hlinku obišli. Hlinka sa preto nahneval a odvrátil sa od ľudovej strany k opačnej». Dľa tohoto vážneho dokumentu, Hlinka preto odvrátil sa od ľudovej strany, lebo sa nahneval, že ho obišli, a nie preto, žeby bol lepším ľudákom ako Zichy. Keby Hlinkovci slovenskú politiku (rozumej, akú) náboženstvu nopednášali, nerobilo by sa to, čo sa robí v Ružomberku a na Lúčkach. Áno, Čiňan má provodiť čínsku, Zulukafer zulukafer-skú, Uhor, uhorskú politiku a nie medzinárodnú, socialdemokratickú, ani protivlasteneckú, Kristóffovskú, ani českú atď.

Ani s tým sa neospravedlní Hlinka, keď nasháňa a navymýšľa na mňa všetko, čo len môže, zablúdiac i do celkom súkromných spoločností, čo by i všetko pravda bolo čo tvrdí. Ale vidzme, aká je pravda Hlinkova?

Vlastne na krátko mohol by som sa odpraviť s jeho výčitkami: veľmi málo mení na povahe bárskoho mienka odsúdenca; tým menej o politickom pokračovaní niekoho, mienka politického komedianka; a najmenej o kňazovi mienka viackrát suspendovaného kňaza, ktorí biskupom verejne do lumpov a kartášov nadáva, v ktorom

vyhasnul cit úcty k predstavenstvu svojmu, ktorý s pomocou svojich tovarýšov také náboženstvo rozširuje, aké rozširuje v Ružomberku a na Lúčkach.

Aby sa ale Hlinka niekedy neodvolával, že kto mlčí ten svedčí, prívietim trochu Hlinkovi. — Hlinka prekrúca, vykrúca, múti, upodozrieva, luhá, posháňa dve na tri; na základe «tušenia» dokazovať chce a dokazuje takým výsledkom, že «kto luhá, nezná» sám, či on, či iný; pustí frás do povetria, že sebe na viac miestach protirečím a nedokáže — a doloží: «buď svetlo!» a myslí si, že stalo sa svetlo!

V 7. čísle «Kresťana» vykázal som celú hromadu luhánin «kňaza a učiteľa» Hlinkovho «Lud. Novín». Hlinka proti môjmu článku nadúva sa v dlhom článku, aby sa zdalo, že niečo povedal, a ačkoľvek sa osvedčuje, že na obviňovanie «Lud. Novín» v luhaní odpovedať nebude, predsa sa pokusuje moje tvrdenia podvrátiť. Ale ani jedno moje tvrdenie nepodvrátil, v tom mnohom, o čom som tvrdil, že «Lud. Noviny» luhaly, ani o jednom nedokázal, že «Lud. Noviny» pravdu písaly; miesto vyvrátenia len čosi o zväčšovaní a okrášľovaní, o metroch a colstoku, o pravej a ľavej nohe múti. Hľa, Hlinka srojo «kňaza a učiteľa» len takto vie brániť! *Jestli Hlinka miluje svetlo, nech podvráti to, čo v 7. čísle «Kresťana» tvrdím, ináčej jeho «kňaz a učiteľ» i naďalej luhárom zostane!* Márne píše Hlinka: «Či ony («L. N.») luhajú alebo nie, povolani sú súdiť Lúčania a obyvatelia dolného Liptova». Nech Hlinka dokáže s Lúčanmi a obyvateľmi dolného Liptova, ináčej keď sa statožňuje s «Lud. Novinami» i on luhá. Tým vyhovárať «Lud. Noviny», že sú nie všade prítomné, — keď povážime, že «Lud. Noviny» nepravdu statočne opraviť nechcejú — je to privilegium buntošského vzdelanca. Pravda, že «Lud. Noviny» sú nie všade prítomné, ony sú prítomné len na — smetiskách. Komu hus, komu prasa, niekomu zas trúba!

Nie div, že Hlinka, vzdelanec pohoršuje sa na mojich výrazoch «štekať, pravdomluvný buntoš», bezočivosť «Lud. Novín», «zohorský zločin», «vrecko redaktora», «k smilstvu povzbudzovať», «štvú otca proti synovi». Lebo v svetle Hlinkovom len «oplan», «lúta zver» — ako mne «kňaz a učiteľ» Hlinkov nadáva — môžu byť hodnými výrazmi vzdelanca? Lebo v svetle Hlinkovom bezočive ustavične luháť, znamená pravdu mlúviť? Lebo v svetle Hlinkovom pred pravdou oči zatvárať, znamená statočné pokračovanie? Lebo v svetle Hlinkovom nevinného kňaza do krve zbiť, je nie zločin, ale čnosť (veď bol čvach!)? Lebo v svetle Hlinkovom, keď redaktor «Lud. Novín» oplana jedine preto ospravedlniť je hotový, že jeho noviny rozširuje, je horlivosť za pravdu? Lebo v svetle Hlinkovom k nesobášnemu nazývaniu povzbudzovať, je povzbudzovanie k čnosti? Lebo náboženstvo v svetle Hlinkovom, ktorého ovocie v Ružomberku a na Lúčkach vidíme, je nie štvanie otca proti synovi, ale číry výlev lásky? A Hlinka pokusuje sa rozdiel robiť medzi sluhom Kristovým a medzi vyznavačom a privržencom tohoto sveta! Ozaj, smiešne by som

povedal, keby nebolo tak smutné toto smýšľanie pána Hlinkovo.

Hlinka odmieta od seba meno buriča. Koho že to odsúdili pre poburovanie na dva roky? A načo že meč, puška, žandár v Ružomberku? Hlinkovi na parádu? Kým Hlinka nezačal svoju prácu, toto všetko nebolo v Ružomberku potrebné. Na čo je vstave «hlas od prírody», kde meč, guľka nestráži, dokazuje Zohor! Hlinka vidí jemu ukazované somárske uši atď., ale čo robia privrženci jeho, nevidí; aby sa i na ňom vyplnilo, že «vidiac nevidel, slyšiac nepočul». Kto má oči, vidí, čo sa robí v Ružomberku a v okolitých obciach; vidí, čo sa robí na Lúčkach v kostole, v škole, v domoch, na ulici, ako surovo ubližuje sa tomu, kto nenie privržencom Hlinkovým. Nechcem opísať podrobne, čo sa robí v mene slobody a pravdy Hlinkovej, aby som neurazil cit vzdelanca. — A poburuje noviny kto odporúča? Že na Lúčky nechodí? Zavádzanie pštrosa je smiešne! Po čo chodia ku Hlinkovi Lúčania? Prečo Hlinka svoje kroky do nočnej tmy ukrýva? Hlinkovi tovarýšia sú radcovia Lúčanov! Pravda, kým Hlinka bol v žalári, «prácu» konal jeho mendík, ktorý ustavične klame Lúčanov s termínami svojho príchodu a ktorý sa vyslovil, že kožu svoju lacno nedá. (Snáď lúčanské duše ju majú zaplatiť?) Od viny poburovania Hlinka sa neočistí, čo si všetky krpce, v ktorých sa narodil, doderie.

Hlinka, ktorý zradil ľudovú stranu k vôli liberálnej, — ale preto veriacich jeho nikto nebúril, aby do kostola nechodili, — najmenej je oprávnený súdiť politické pokračovanie iného. A luhá, keď tvrdí, že som ja podporoval pri všetkých voľbách stoličných a krajinských kandidátov stolice. *Ja som vždy hlasoval na ľudového a všemožne podporoval ľudového kandidáta, keď taký vyslúpil; keď ľudový nevystupoval, ľudového som nemohol podporovať, ale na voľbe iného som nikdy nebol, ani nehlasoval.*

Aké priateľstvo rozumie Hlinka, ktoré verí, že som mal s Csillaghym, fõišpánom a s Bullom, podžupanom, neviem. Politické priateľstvo s fõišpánom Hlinka by nesmel vytýkať, veď svoje priateľstvo s fõišpánom vymlúva v 11. čísle «L. N.»: «žiaden župan nemá prináležať k strane, ale je on nad stranami». Že som prosil fõišpána, aby nevysielal žandárov, i to mi vytýka Hlinka? To len nebolo v mojom záujme! Ale Hlinka v svojom záujme sa uchádzal, keď u fõišpána sa namáhal o ružomerskú faru. Vieme s akým výsledkom, veď i vrabce čvirikajú, kto dopomohol Hlinkovi k ružomerskej fare. Takto sme si kvit! — Bullu, podžupana, Hlinka nech nesúdi. Keby len bolo čím viac takých podžupanov, ako je Bulla! Ináčej pripomínam Hlinkovi, že sám *Skyčák Csillaghymu a Bullovi písomne na slovo statočnosti prisľúbil, že ich všemožne vždy podporoval bude, vždy a v každom ohľade verne a úprimne*, s jejich nepriateľmi všetek styk pretrhne a v žiadnom pohybe a obrate proti nim sa nesúčastní. (List Skyčáka 10. marca r. 1905.)

Ale keď Hlinka mňa chce po priateľstve súdiť, poznávajme i Hlinku po jeho priateľoch. A tu ozaj neviem

koho mám prvého pripomenúť, či liberála bývalého lip-tovského fõispána; či toho, ktorého sám Hlinka krivou prisahou obviňuje; či toho, o ktorom tvrdí, že mesto Ružomberok okrádal; či toho, ktorý o bývalých ružomberských kaplánoch hanebné chýry šíril a preto bol i odsúdený a pri Hlinkovom stole na ten čas každodenne vysedával (títo priatelia Hlinku k ružomberskej fare dopomohli, nemôže tajiť jejich priateľstvo); či toho, ktorý bárs je katolík, všetky deti svoje dal odluteránčiť a Hlinka u neho často vysedáva; alebo toho, ktorý odhovára katolíkov od kostola a hlása, že slobodno i falošne prisahať, veď vraj i svätý Peter falošne prisahal a preto je svätý (títo priatelia sú tovaryšia Hlinkovi.)

Pravdu má Hlinka, že vrecko a vrecko je rozdiel. Jesú i čarodejné vrecká, v ktorých sa tisíce liahnu; Hlinka musí mať mnoho peňazí — veď na chudobnej fare sliačanskej mnoho nagazdoval — keď tak šemotí s nimi, že z 800 zl., ktoré ako pohorelec za milodar dostal, na kostol dal 816 zl. a z tých ešte i jednému gavalierovi požičal. Kolko? Prečo iní pohorelci sliačanskí nedostali po 800 zl.? A od koho dostal Hlinka tento milodar? — Ale v tom luhá Hlinka, keď píše, že časopis «Alkotmány» 35 tisíc dostal.

Že som použil slová «zázraky činiť», rozumiem, že Hlinku, ktorý sa ustavične P. Kristovi pripodobňuje, tie slová urážajú; iného sotva.

I v tom má pravdu Hlinka, že Majstra kňazi (ovšem židovskí, čo Hlinka pridať zapomenul) prenasledovali. Ale keď si dobre prečíta sv. Písmo, presvedčí sa, že to boli kňazi, ktorí ľud búrili, teda kňazi buntoši.

Ohľadom Hlinkom spomenutého prípadu Hanuškovho, Hlinka je nie dobre informovaný. Ale za to nič. Čo sa Šrobárovi dostalo v Liskovej, zaslúžil. Snáď Hlinka zabol na ten list, ktorý Šrobár v novinách uverejnil, pána biskupa, nášho zákonitého predstaveného surovo napádajúci? Snáď zabol, že Šrobár kňazstvo čiernou bandou pomenoval? I kde mal oči ísť medzi čiernu bandu, ktorej predstaveného tak surovo urazil! Tento Šrobár je tiež priateľom Hlinkovým, spoločné ich fotografie sa túlajú po svete. Svätý Polykarp, keď sa s Marcionom stretnul a tento sa ho pýtal: Poznáš nás? odpovedal mu: Poznám prvorodzenca satanáša! a zaiste mu nepodal ruku, ani si s ním za stôl nesadal.

Čo sa týka obviňovania mňa, že neučím Lúčanov pravdomlvnosti, ubezpečujem Hlinku, že tie luhárstva v «Ľudových Novinách» uverejnené, ani jedon nepísal z tých, ktorí chodia do kostola, ktorých poučiť mám príležitosť; ale z tých, ktorí idu za hlasom Hlinkovým, a jestli títo luhajú — dľa mudrovania Hlinkovho — tomu je len sám Hlinka vina, čo ich neučí pravdomlvnosti.

Ak som niekedy bránil Hlinku, brániť som ho mohol, kým ľudovú stranu nezradil. K jeho terajšej strane a politike som sa nikdy ako kaplán priznávať nemohol; veď ako Hlinka ľudovú stranu zradil, už som nebol kaplánom. Jak vážne je toto tvrdenie Hlinkovo, vidno i z toho, že v Hybiach som nikdy nebol! — Snáď za túto

obranu mi núka Hlinka polovicu jeho zisku! Ďakujem! Priateľstvo nekupujem.

Ako vidno, Hlinka všetko, čo vedel a namyslel o mne a čo mohol so mnou do spojenia uviesť, popísal. A vidno, v tom všetkom koľko je pravdy! To je dostatočnou príčinou, tolké duše do nešťastia, do záhuby hnať? V obeť prinášať bezuzdnej horemyselnosti, ktorá sa javí v slovách Hlinkových o samom sebe: «Hlinka je od prírody hlas»? Ktorý hlas, ak má byť ozvenou «Ľudových Novín» v tom smysle, že sa s nymi stotožňuje v tvrdení tých vecí, na ktoré som v 7. čísle «Kresťana» čo luhárstva poukázal, za podlého luhára a ctiutrháča vyhlasujem. *Bartolomej Szmiszár, farár lúčanský.*

Čo je socialdemokracia?

V terajšom čase mnoho sa píše o socialdemokracii. Každý červený «elvtárš» vykrikuje: «Dolu s majetnou triedou, nech žije socialdemokracia, ako spasenie sveta; dotiaľ nebude dobre na svete, kým socialdemokracia nedostane do ruky panovanie nad ním!»

Nuž ale či je to pravda? Teda nie Boh riadi svet, nie on vyznačil cieľ každému jednému a nie zachovávanie jeho príkazov spasí národy, lež socialdemokracia? Boh je všetko a kto Bohom opovrhne, ten veru nespasí človečenstvo, ba naopak, dovedie ho do zatracenia. A socialdemokracia nezná, ba nenávidí Boha. Boh je v ceste vodcom demokratov, preto hlásajú: že ho musia z trónu zhodiť. A ten, ktorý stúpi do tej spoločnosti týchto divochov, v prvom rade Boha musí zapreť. Veriaci a bohobojný kresťan nemôže byť socialdemokratom, lebo ciele, prostriedky a zbroj socialdemokracie protivia sa božským zákonom. My na tú otázku: čo je socialdemokracia, s dakolko slovami vieme odpovedať, lebo veď to nenie iné ako klam, spojený s najväčšou divokosťou, s neobmedzeným násilníctvom, s hnusným zdieraním ľudu a s pekelnou lžou. Toto my hovoríme, ktorí so zdravým rozumom rozmýľame nad rečami socialdemokratov a ktorí z účinkov poznáme vodcov tejto nebezpečnej spoločnosti. Počúvajte však reči aj jednoduchých robotníkov, ktorí zapísaní sú do tejto spoločnosti, ako oslavujú socialdemokraciu a čo všeličo očakávajú od nej. Chudáci oklamaní! Kolko sa naplatia na všeliakých pobeťahov a čo majú za to? Ani tú spokojnosť duše, ktorú požíva chudobný, lež usilovný a statočný robotník. Porovnajte toto s najväčším krikľúňom socialistov a bude vám dosť, aby ste sa varovali tej nebezpečnej spoločnosti. Veď kto také veci stvára, ako sme to pod Fehérvárom v hlavnom meste videli, kto nože a revolvere dvíha na statočných ľuďoch, kto hotový je na bárs čo, len nech

mu to zaplatia, kto za cieľ života svojho to si vyvolil, že bude klamať a zdierať úbohých robotníkov, kto nezná a nectí ani Boha, ani vrchnosť, ani zákon; kto oči vyvaluje na cudzie a chce si to privlastniť; kto rozširuje neveru, nespokojnosť a nemravnosť: ten nenie hoden života, nenie hoden, aby nosil na sebe božský obraz a nenie hoden, aby bol synom tej vlasti, z ktorej i tak vytvoril sám seba s tým, že zaprel domovinu svoju. My ukrutne ľutujeme tých robotníkov, ktorí zviest sa dali červenákom a neprestajne ich napomínáme, aby opustili to špinavé hniezdo, do ktorého zväbili ich všeliakí židovskí tuláci. Ako prídu robotníci k tomu, aby mozolili na týchto postavačov? Čo je to za rovnosť? Prečo aj tí brucbopasníci nepotia sa tak pri tvrdej práci, ako tí chudobní robotníci, od ktorých každú sobotu daň zbierajú a za to s ničím sa mu neodslúžia? Veď robotníci sami nevedia, načo troví riaditeľstvo — kopa bezočivých židákov — tie peniaze. Nuž ale veď aj na tých príde mráz. Teraz sú ešte pánmi. Dobre žijú a nič nerobia, nech sa ale prebudia robotníci na to povedomie, že sa tu s nimi len pohrávajú, nech zbadajú robotníci, že socialdemokracia nenie iné, ako klam a spoločnosť nestatočných ľudí: chytia sa lepšieho rozumu a čo bude potom nasledovať? Veď aj v Rusku pobúrili robotníkov oproti majetnej triede a oproti vrchnostiam, no a čo sa stalo? Pobúrený ľud dal sa do židov, vraždil ich a lúpežil, lebo u nich videl nesvedomitou cestou nashromadený majetok. Tak to všade býva. Teda pozor vodcovia, lebo oproti sebe zbrojíte robotníkov.

Po tomto krátkom úvode oboznámime sa so socialdemokraciou a to z rečí a zo spisov vodcov socialdemokratických. V krátkych úrivkoch lepšie porozumieme tomu, čo je socialdemokracia, ako čo by sme o tom celé knihy popisali.

(Pokračovanie nasleduje.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Vtáka poznať po perí.

«Ludové Noviny» ako pokračovanie «Katoľických Novín» opovažujú sa v 13. čísle nové a hrozitánske cigáňstva uverejňovať, keď píšú nasledovne:

«Bet'ársky výčin niportských ablegátov. — Hlavný korteš Dömötörov chcel vybit' Slováka

preto, lebo po slovensky hovoril. — Dömötristi nadávajú slovenským vodcom».

«Dr. Štefánik, astronom (hvezdár), ktorý je aj dopisovateľom francúzskeho časopisu «Matin» z Paríža bol vyslaný do Azie na cesty študijné. Navštívil i svojich rodičov v Košarisku pri Brezovej. Z tejto príležitosti nám píše: V divokej Azii medzi kirgizami a úzbégami nepotreboval som revolvera, ani život môj nebol ohrozený od ľudí. Až v kultúrnom Magyarorszagu, na prešporsko-pezijskej železnici, zato, že som sa vyprával slovensky, jako zbojníci prepadli ma vyslanci maďarskej ľudovej strany (vraj katolíckej); Kovács, Csitáry, Brestyenzsky, Ernszt a Szmrecsányi.

Vedľa mňa sediaci Kovács povedal: Zakážem si, aby ste tu po slovensky hovorili. Keď ešte slovo prehovoríte po slovensky, dám vám po papuli, alebo vás zastrelím ako psa.

Szmrecsányi na to dodal: A ja vám zase modzgy rozplaším!

Prítomný bol i viedeňský dopisovateľ «Times»-u. Teda aj anglický «Times», aj francúzsky «Matin» budú hlásať maďarskú kultúru celému svetu».

Tieto hrozitánske cigáňstva uverejnené boly hneď na to vo viacej novinách socialdemokratických a židovsko-pokrokárskych.

Krajinský vyslanec pán Georg Szmrecsányi ohavné cigáňstva tieto podvrátil nasledujúcim osvedčením:

«Dotyčno zprávy vo viacej novinách hlavnomestských uverejnenej, dľa ktorej mal som nadále napadnúť palicou, revolverom atď. istého učenca, cieľom podvrátenia tohoto tendenciozneho chýru, za povinnosť si pokladám ta sa vysloviť, že celý prednesený výčin v tejto podobe, od počiatku až do konca je vymyslené cigáňstvo. Pravda je len to, že s krajinskými vyslancami v železničnom vozni vedľa mňa sediacimi zaiste — čomu sa snáď ľahko dá rozumieť — spomenuli sme rozličných agitátorov panslávskych. Na to s dvoma druhami svojimi v jednom vozni cestujúci (boli teda traja tak ako my) pán Milan Štefánik, ktorý ináč ako agitátor na čele českých novinárov a žiakov účasť bral na voľbe, za dobré uznal, celkom nepovolane v grobianskom a provokantnom tóne zamiešať sa do nášeho rozhovoru, pričom skočiac zo sediska najvyzývavejšími gestami protestoval proti tomu, že priateľov a politických súdruhov jeho neprajne posudzujem. Že sme na toto patričnemu

pánovi mienku — po našsky — povedali, rozumie sa **bez palíc a revolverov**, to myslím nikoho neprekvapí. Budapest, dňa 26. marca roku 1907. *Georg Szmrecsányi*, krajinský vyslanec.

K tomuto, v každom ohlade hodnovernému osvedčeniu v záujme pravdy treba nám doložiť, že **pri tomto vyčine krajinskí vyslancovia Kovács a Ernszt v tom vozni prítomní neboli**.

Cigáňstvo je teda, že tam vyslanec Kovács pri Štefánikovi sedel. Ponevác ho tam ani nebolo, nemohol Štefánikovi zakázat' slovensky hovorit', ani sa mu vyhrážat', že ho zastrelí ako psa.

Cigáňstvo je, že krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany (vraj katolíckej) Szmrecsányi, Csitáry, Brestyenzsky palicami a revolvermi napadli Štefánika.

Nech Štefánik aj tieto cigáňstva napíše do francúzskeho «*Matin*»-u a jeho súdruh do anglického «*Times*»-u. Veď tam už i tak dosť cigáňstiev naškriabali ku potupeniu Uhorska. Jestli je Štefánik aj vo hviezdárstve tak pevný, ako je doma v cigáňstve, môže s ním spokojné byť Francúzsko. Vtáka poznať po perí...

Z národnárskej politiky.

Čo znamená slovo *Čvach*? Význam tohoto slova Skalické noviny vykladajú nasledovne: «*Čvach*, pod tým Slováč nevidí žiadnu triedu ľudu, žiadnu národnosť, len rozumie pod tým jednotlivých oplanov, vydieračov a darmožráčov». — Národnári v každom vidia čvacha, čo s nimi nedrží. Len oni sú rytieri bez hany, krom nich je všetko oplan, vydierač a darmožráč. Trochu miernosti a spravodlivosti v posudzovaní druhých neskodilo by národniarom.

Ten štrajk proti Bohu. Za pôvodcu štrajku, aký prítomne prevádzajú dobrí (?) katolíci v Ružomberku a na Lúčkach proti Bohu udávajú skalické noviny pána Rakovszkyho, na to ale zas píš, že sa to tí dobrí (?) katolíci naučili len od svojho biskupa Párvyho. Že p. Rakovszky zvädzal kedy ľud ku bárs akému štrajku, to je podľa cigáňstvo, že však osvietený pán biskup Párvy, katolíckych veriacich svojich ku štrajku proti Bohu učil, je taká hlúposť, ktorú ani ten ztreštenec neuverí, čo ju lahkomyseľne napísal.

Aké noviny ponúka katolícke kňazstvo svojmu ľudu? «*Katolícka cirkev slovenská, nemá medzi novinami ani jednej literky svojej*». Takto píš skalické noviny. Zapomínajú tieto noviny, čo sa za katolícke vydávajú, že len naši bratia evanjelici majú svoju evanjelickú cirkev slovenskú, nemeckú a inú. Katolíci majú len rímsko-katolícku cirkev, ktorá je pre všetkých. Táto rímsko-katolícka cirkev nemôže za dobré, ľudu prospešné a kato-

lícke uznávať také noviny, čo v každom čísle brízgajú na biskupov a kňazov, čo ľud búria proti vrchnostiam cirkevným a svetským, tak ako to aj v poslednom čísle robia skalické «*Ľudové Neviny*».

Kde ste boží bojovníci? Kričia skalické noviny. Skyčák, Hodža, Juriga, Hlinka a iní, to sú vaši boží bojovníci. Kým ale títo a s nimi takrečená slovenská ľudová strana neopustia tábor červených socialdemokratov, pokrokárov a liberálov, dotuď «*Kreštan*» — ačpráve o sebe nikdy netvrdil, že je neomylný — neprestane bojovať proti každému bludu a klamstvu.

Vyrovnanie a národnári.

Porady cieľom ustálenia štátneho vyrovnanie medzi Uhorskom a Rakúskom v tom zmysle, aby pri tom žiadna čiastka monarchie oškodená nebola, pre sviatky veľkonočné započaly sa poznove po sviatkoch. Ako všetko, čo cieľi ku prospechu ľudu, tak má aj toto vyrovnanie svojich nepriateľov. Starí liberáli, pokrokári, socialdemokrati by silou-mocou nemožným chceli učiniť toto vyrovnanie medzi Uhorskom a Rakúskom už aj z tej príčiny, aby padla terajšia vláda. Ako zmýšľajú národnári o tomto vyrovnaní Uhorska s Rakúskom, to nám jasne a zretedne označujú nasledujúce slová «*Slovenského Týždenníka*»:

«*Započali robiť to takzvané vyrovnanie (1867). Ale ako ho robili? Bez nás — o nás! Nás sa nezpýtali! Nás ta nevolali! Ani ako čo by nás nebolo bývalo! Nás, národ poltrefamillionový*».

Takto národnári. Kde máte rozumy ľudkovia? Veď ako zbehli v politickom remese mali by ste a máte vedieť, že sa vyrovnanie z roku 1867 uzavrelo s celým kráľovstvom uhorským nie s jednotlivými národnosťami, ktoré v Uhorsku prebývajú. Ku poradám vyrovnanie medzi Uhorskom a Rakúskom treba teda Franca Skyčáka a Milana Hodžu povolať. Tak to už potom akosik pôjde. Prečo ste to už aspoň pred pol rokom nepovedali ministrom? Škoda vám to bolo premeškať.

Prevedenie náhradnej voľby v Pezinku.

Náhradná voľba v pezinskom okrese medzi kandidátom kresťanskej ľudovej strany dr. **Michalom Dömötör** a kandidátom národnárskym dr. **Milanom Ivánkom** prevedená bola dňa 3-ho apríla.

Dr. Michal Dömötör obsiahol 983 hlasov. Národnársky **dr. Milan Ivánka** 1011 hlasov, ktorý teda väčšinou 28 hlasov vyvolený je za ablegáta.

Pri riadnej voľbe dňa 19. marca dosiahla kresťanská ľudová strana v tomto okrese 744 hlasov, pri terajšej náhradnej voľbe ale 983 hlasov, počet jej voličov porástol teda o 239 hlasov, čo na každý pád za víťazstvo považovať treba tým viacej, že protivná stránka neslýchaným terorizmom pracovala. **Násilia ako to, že v Račišdorfe ľudovému voličovi národnári vinicu vyrúbali, zatmieľajú jejich zdanlivé víťazstvo a smerodajným kruhom zaiste zavdajú príčiny ku pokračovaniu, čo povedie len k úplnému víťazstvu kresťanskej ľudovej strany.**

B E S E D N I C A.

Pražský židáček.

Preložil: Dr. J. Janda, dekan a farár.

Malý Abeles chce sa stať kresťanom.

Prípady, ktoré tu podávame, stali sa v roku 1701. v Prahe. Značný zástoj hral v týchto dejach kapucin Sebald, člen kláštora pražského. V roku 1701. v jarné popoludnie prechádzal sa velebný otec Sebald v malej zahrade kláštora, zabával sa medzi kvetinami. Spravil kytku a položil ju pred sochu boľastnej Bohorodičky, nachádzajúcej sa v jednom kúte zahrady. Potom sa prechádzal po chodníku pri múre, modliac sa ruženec za duše v očistci trpiace. Čakal na večerný hlas zvona.

Sotva sa ale pomodlil jeden desiatnik, pribehol ku nemu brat vrátnik Kunibert, rieknuť:

— Jeden židáček čaká vo dveroch, rád by mluvil s jedným pátrom. Hybajte, aspoň budete vedieť, že čo chce.

Sebald odvetil netrpezlivo:

— Či snáď kvardian to chce, abyh sa s týmto chlapcom zaoberal, však teraz máme s veriacimi dosť práce.

Bol to rok jubilárny, vtedy bol práve veľkopôstny čas, v ktorom kňazi dosť sú zamestnaní spoveďou.

Preto ale povedal vrátnikovi, aby mu priviedol toho chlapca.

O chvíľu pred Sebaldom stál židáček skromný a poriadny. Jakonáhle zazrel velebného otea, hneď strhol klohúk a riekol dosť bojzlive:

— Velebný otče, dobre, že práve vás vidím; Boh to tak rídil. Ja som za vami túžil, a veď ani vaše meno neviem.

— Z kadiaľ že ma poznáš? — pýtal sa ho Sebald.

— Z kostola sv. Víta. — hovoril židáček. — Kostolník mi je priateľský a dakedy ma vpustí do kostola. Nedávno ste práve vy kázali na Hromnice; veľmi sa mi páčilo, čo ste hovorili o Panne, z domu Dávidovho pochádzajúcej, lebo aj ja som z pokolenia Judy, neklame-li podanie našej rodiny.

Sebald viac seba, nežli chlapcovi, ticho prehovoril:

— Úbohé dieťa, však je už dávno odňatá kráľovská palica od pokolenia Judy, lebo Izrael nepoznal deň Vykupiteľa, ktorý chcel, ako sliepka kurence, okolo seba shromaždiť židov.

Tieto slová hlboký dojem učinily na židáčka, ktorý takto prehovoril:

— Dobre viem, že naši otcovia zhršli, lebo zabil Vykupiteľa, jeho krv padla na nás a na naše deti. Kliatba nás zfažuje. Z krajiny do krajiny vandrujeme, jako Kain, ktorý zabil brata Ábela. Boh sa ale smiluje nad nami, zachová Izraela, a preto by nás nemali nenávidieť kresťania, — toto hovoriac, tislý sa mu slzy do očí.

Môžeme si predstaviť, ako sa divil páter nad rečou chlapca. Potom mu vysvetlil, že kresťan nesmie nenávidieť žida, lebo Kristus Pán naložil, aby sme nepriateľov milovali. Potom sa pýtal židáčka, či verí, že už prišiel Vykupiteľ od Boha prisľúbený? Načo mu židáček odpovedal:

— Verím a odhodlaný som stať sa kresťanom, matka Kristova, Maria, mi to kázala učiniť.

Sebald takto podáva tú prípadnosť ďalej:

— Život byh bol položil na to, že ten chlapec neluhá; myslel som ale, že sa mu to len snívalo. On ale opätovoľ, že to nenie sen, lež skutočnosť, hovoriac:

— Tá Maria mi to povedala, ktorá stojí na tom veľkom stĺpe na námestí Marka.

Potom nasledovne odpovedal chlapec na moje otázky:

— V jeden deň, keď som ešte maličkým bol, o Panne Marii mi mluvila istá kresťanská rodina. Povedali mi, že ju kresťania smú svojou matkou nazývať. Mne sa to začalo páčiť, že i v nebi môžem mať matku. Od tej doby smutne som stál vzdialený od kresťanov, modliacich sa pred Pannou Mariou. Minulý týždeň v utorok som sa hral so žiakmi jezuitov na námestí Marka. Zrazu sa ozve zvon na anjel Pána. Kamaráti sa hneď k soche Panny Marie hrnuli a na kolenách kľáčiac, skrúšene sa modlili. Nevie, čo sa stalo so mnou v túto chvíľu; tolko ale viem, že hneď som i ja klakol medzi ostatných. A ponevác som neznal ich modlitbu, len tolko som povedal: «Ó, mocná deva nášho pokolenia, buď i mne matkou». Na to mi ona odvetila: «Staň sa kresťanom a budem ti matkou».

Tak zreteľne som počul tieto slová, jako vás zreteľne počujem v rozhovore. Od tej doby ma neprestajne povzbudzujú kamaráti, abyh sa stal kresťanom; ale ešte viac ma k tomu núti hlas svedomia.

Od tej doby mimoriadnym spôsobom priťahovala milosť toto dieťa k Bohu. Zaumienil som si toto dieťa pod ochranu vziať, nech sa stane čo chce, jakákoľvek pomsta.

So strachom som počul, že ten chlapec je jediný syn starého Abelesa. Mal 12 rokov. Aj to som sa dozvedel, že starý Abeles je teraz vo Venediku, z kadiaľ sa nenavráti domov pred mesiacom. Za dobré som považoval čím skorej pripraviť chlapca ku sv. krstu.

Ábel Abeles bol najbohatším židom v celom Česku. Ľudia chudobní sa často ponosovali na jeho nemilosrdnosť; vedel som tedy, že celú revolúciu a patáliu vzbudí zvesť o krste malého židáčka.

Videl som ale, že sám Boh žiada obrátenie tohoto chlapca, aj to som vedel, že chlapec je ochotný odtr-

hnuf sa od rodičov, bárs ho to predsa len mrzelo, po-
nevác veľmi miloval svojich rodičov. Smelosti som vliad
do jeho srdca. Potom som šiel k spoločnej modlitbe,
chlapca som nechal v zahrade.

Sdelil som vec kvardianovi, ktorý mi povedal:

— Sebalde, zas si sadol na lep následkom mojej
dobrosrdečnosti.

Ja som mu odvetil:

— Drahý kvardiane, daj Boh, abych každý deň
mohol na taký lep sadnúť. Poďte so mnou, pozrite na
chlapca, potom súďte, či môže byť faleš v jeho reči.

Obidvaja sme sišli do zahrady. Čo chvíľa sme našli
chlapca. Lež chlapec tam bol, tak obratne zasadil kve-
tinky, že ony tvorily so židovskými písmenami slovo
Miriam (Maria). Chlapec nás úctive pozdravil, na kvar-
diana veľmi dobrý dojem činil. Kvardian si nechal od
chlapca všetko povyprávať; chlapec to isté povedal, čo
mne predtým, nevplietol sa do protimluvy. Keď ale zba-
dal, že kvardian pochybuje, zarazil sa, rieknuť:

— Tedy velebný pán páter pochybuje v mojej reči?
Ja som ešte nikdy neluhal.

— Verím ti syn môj, — odpovedal kvardian. —
Ale ľakám sa tých ťažkostí, ktoré na teba čakajú. Jako
že vyhovieš žiadosti Marie proti vôli tvojho otca?

— Však mi ona pomôže. Ja som odhodlaný zute-
kať z domu otcovského.

— Lenže je tvoj otec veľkým boháčom, — pokrač-
oval v reči kvardian, — keď utečieš, žobrák bude z
teba, ty ale nevieš, jak trpký je chlieb žobráka.

Chlapec si ale z toho nič nerobil a taktó odpove-
dal:

— Má síce môj otec veľa hodvábu vo sklepe, veľa
zlata v kasni, to všetko ale vďačne opustím a pôjdem
žobrať. Že ale mamu musím opustiť, to ma veľmi bolí.
Maria ma ale bude vedieť potešiť. Maria mi bude ma-
tkou a ona poteší aj moju zemskú matku. Moja mama
nemá v nenávisti kresťanskú vieru. Pozriteže len, čo mi
zavesila na krk, keď som ešte malý bol, — a k nášmu
veľkému podiveniu vytiahol škapulár.

Keď to videl kvardian, povedal:

— Naozaj, dieta moje, Maria si fa už v kolíske
vyvolila za dieťa. Nasleduj len stále jej volanie. Po-
skytne ti ona sily, keby si aj krv musel vyliat za vieru
kresťanskú. A preto klaknime si pred jej sochu, aby
poskytla pomoci svojej k šťastlivému dokonaniu tohoto
vznešeného diela.

Všetci traja sme si klakli a kvardian sa hlasite
modlil:

— Pod ochranu tvoju utiekame sa svätá Božia
Rodičko...

Malý Abeles dôveryplne upieral zrak na sochu P.
Marie pod tou modlitbou, ktorú teraz po prvý krát po-
čul. Ozval sa zvon kaplnky loretanskej, v zahrade ale
malý vtáčik s červeným bruchom, sadol na strom a
utešene začal spievať.

Kvardian sa radil so mnou, že čo budeme robiť s
chlapcom. Ja som chcel, aby u nás zostal a za kapu-

čina bol vychovaný. Kvardian na to nechcel pristáť, bál
sa veľkej pomsty proti našej roholi namerenej.

On mal ten plán, aby sa dal chlapec do ústavu
útočistia kresťanských kandidátov, kde sú pod ochranou
mestskej vrchnosti bezpeční tí židia, ktorí sa majú po-
krstiť, proti pomste ostatných židov. Musel som popustiť.
A tak na rozkaz kvardiana šiel som do toho ústavu,
kde som sa shováral s predstaveným jezuitov.

Po zkuške chlapca radný sbor povolil, že tam môže
zostať. Chlapec mi pri odchode ruku bozkal, prosiac ma,
abych ho čím skorej zase navštívil. Vďačne som mu to
prisľúbil. Ja som potom šiel k mostu nad riekou Mol-
davou, kde svätý Ján Nepomucký mučenícku smrť pod-
stúpil. Nastala noc, lampa ešte len pred tým veľkým
kamenným krížom horela, ktorý kríž musel nechať jeden
žid postaviť z tej príčiny, že sa rúhal Bohu, jako to do-
kazuje aj židovský nápis kríža, ktorý nápis obsahuje
svedoctvo o božstve Ježiša. Tu som sa pomodlil jeden
Otčenáš za obrátenie zaslepeného Iudu židovského, na-
dovšetko ale za malého Abelesa. Cez tmavé ulice som
šiel do kláštora. Veľká úzkosť sa valila na moje srdce.
Bál som sa, že budúcnosť prinesie žiaľ a trápenie.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

**Pobožnosti Veľkého Týždňa na kráľovskom dvore
vo Viedni.** Jeho veličenstvo kráľ osobne bral účasť na
pobožnostach Veľkého Týždňa v Zelený Štvrtok, vo
Veľký Piatok a pri processii vzkriesenia. Vo Veľkonočnú
Nedeľu prítomný bol jeho veličenstvo kráľ na slávnost-
nej sv. omši rytierov zlatého rúna. Dňa 11. apríla od-
cestuje jeho veličenstvo kráľ s veľkým sprievodom na
viacej dní do Prahy.

Pobožnosti Veľkého Týždňa v hlavnom meste.
V Zelený Štvrtok ako každý rok v budínskom Matiašo-
vom chráme odbavovali sa obrady umývanta nôh o 9
hodine ráno. Vo veľkolepom chráme shromaždilo sa
veľmi početné obecnosť zo všetkých tried hlavného
mesta. Obrady odbavoval na miesto kardinála knieža-
primasa Vaszaryho vysvätený biskup dr. Medard Kohl
s početným pomocníctvom. Obrady umývania nôh pre-
vedené boli na 12 najchudobnejších občanoch budín-
skych, ktorých mená a vek v nasledujúcom podávame:

Béla Schreiber, 92-ročný; Štefan Németh, 88-ročný;
Kilian Mies, 86-ročný; Simon Petyko, 86-ročný; Franc
Deutsch, 85-ročný; Franc Lilling, 85-ročný; Štefan
Eisenkut 82-ročný; Franc Heindel, 82-ročný; Franc
Filip 78-ročný; Franc Steiner 76-ročný; Ondrej Fejes,
68-ročný; Ján Hartmann 66-ročný.

Každý stavec dostal od knieža-primasa nový odev a mešec novorazených strieborných peňazí.

Ku pobožnostiam vo Veľký Piatok a ku návšteve sv. hrobov bolo toľko ľudí vo všetkých chrámoch hlavného mesta, že sa sotva bolo možno v nich hýbať.

Vo Veľkú Sobotu odbavovali sa vo všetkých farských kostoloch processie vzkriesenia pri ohromnom množstve ľudu. Domy ulíc, ktorými processie tiahly boli osvetlené a obchody pozatvárané.

Pápež ako krstný otec. V Španielsku o niekoľko týždňov očakávajú — dediča trónu. Jestli sa nádej Španielčanov splní, tak pápež Pius X. bude dľa prastarej obyčaje krstným otcom španielskeho dediča trónu. Kráľovi Alfonzovi XII. totižto pápež Pius IX. bol krstným otcom a teraz panujúcemu Alfonzovi XIII. zase pápež Lev XIII. Keď sa teraz panujúci španielsky kráľ narodil, v kráľovskej rodine dlho sa radili o tom, jaké meno majú dať novonarodenému kráľovi. Matka kráľovna si totižto žiadala, aby syn nosil meno svojho otca, ktorý svojho syna ani nevidel, lebo pred pár týždňami zomrel. Pôverčivým Španielčanom ale toto nebolo niako po vôli, lebo novonarodený kráľ by bol trinásty v rade kráľov Alfonzov. Konečne ale pápež Lev XIII. urobil po vôli matky kráľovnej, ale aby uspokojil aj Španielčanov, odvolal sa na seba, že aj on je trinásty v rade pápežov Levov a predsa jeho pápežstvo nemôže sa považovať za nešťastné. Takto potom teraz panujúceho španielskeho kráľa pokrstili Alfonzom.

Chýry košické. Jozef Kiss, vo všetkých spoločenských kruhoch celého biskupstva pochvalne známy kaplán, ktorý cieľom vyliečenia sa z ťažkej choroby nachodil sa v San-Remo usnul v Pánu dňa 20. marca. Zosnulý veľké zásluhy mal o zakladanie kresťanských spolkov a kruhov, z ktorých viacerým bol aj direktorom. Neunavenú pracovitost a účinkovanie jeho nech odmení Ježiš Kristus, jehožto verným sluhom bol počas celého úradovania svojho. Odpočinutie večné daj mu Pane! — Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vydržoval dňa 20. a 21. marca konferencie preparandistom košickým. Podobne konferencie vydržovali na rozličných miestach pán Michal Krajnýák, direktor seminára; pán Barnabáš Tost, biskupský obradník a pán Franc Holló, kaplán.

Chýry zo Šariša. Prešov. Assentírka sa začala dňa 1. marca a trvá do 10. apríla. Mnoho rekrútov nedostavilo sa ku assentírke, bo sa nachodía v Amerike. Od 1. decembra min. roku do konca februára vystavili v Šariši 878 passov do Ameriky, o 13 menej ako minulého roku v tom istom čase. Mnoho národa však aj bez passov prechádza do Ameriky. V krátkom čase na 20 miestach vypukol oheň v šarišskej stolici a narobil veľkej škody. V úradných kruhoch stoličných robia sa prítomne kroky cieľom vybudovania obecného špitála. Hospodársky spolok šarišský vydržiaava dňa 8. apríla obyčajný jarmok jarný na bujakov v hospode ku «Zelenému stromu». — *Bardijov.* Vo špitáli ostalo z roku 1905-ho 34 nemocných, behom roku 1906-ho prijali 119 nemoc-

ných; z tých prepustili ako vyliečených 105; umrelo 13; ako nevyliečiteľní opustili špitál 3; na bežiaci rok ostalo 33 nemocných. — *Malý Sabinov* (Kis-Szeben). Karol Višňovský a jeho žena zakúrili nedávno pec kamenným uhlím a odobrali sa na nočný odpočinok; v noci vybuchol z pece uhlíkový plyn a spiacich manželov omámil. Na šťastie prišla k omámeným zavčas rána istá žena po mlieko a keď videla, čo sa stalo, zavolała chytro lekára dr. Rosenberga, ktorý po dlhom namáhaní vzkriesil omámených. — *Kavočany.* Konštantín Szinály, tunajší horlivý učiteľ s veľkými obetami času a ustávania založil tu kresťanský potravný spolok, ktorý otvorený bol dňa 17. marca. — *Kajáta.* Okresná kancelária notariatska preložená je z Prešova do Kajátu.

Chýry zo Spiša. Spišský biskup Alexander Párvy na opravenie kolčo-nemešanskej rímsko-katolíckej školy dal 500 korún. — Vobei Mindszent sa jednoročný chlapec Jozefa Kallinayho s horúcou kávou tak velice oparil, že následkom toho zomrel. — V obci Svábóc vyvolili za okresného notára Izidora Teichnera, žida. Nešťastný a polutovaniahodný ľud, ktorý sa samovoľne vrhne do pazúrov krivonosu. — V gelnickom okrese sa zo 634 vojopovinných len 289 ustanovilo, z tých odobrali 87. — Vo Vlachoch (Szepesolaszi) sa zo 63 vojopovinných len 27 ustanovilo na assentírku, odobrali 10. — V meste Gölniczbanya sa zo 145 vojopovinných len 69 ustanovilo na assentírku, odobrali 12. Tí, ktorí sa neustanovili, sú takrečeno všetci v Amerike.

Kongress socialdemokratov. Socialdemokrati aj tohoto roku vydržovali svoj krajinský kongress cez veľkonočné sviatky. Na kongresse prítomní boli zastupitelia 91 organizácií hlavného mesta a 63 organizácií vidieckych. Kongress zahájil Jakub Weltner; Manó Buchinger podal zprávu o účinkovaní socialdemokratov. V reči jeho nehanebne cigánil, že socialdemokrati tvoria osu celého života politického Uhorska. Jakub Kardos (predtým Izrael) predložil zprávu pokladnícku, v ktorej udávajú, že od minulého roku mali príjmov 58.009 korún; z týchto vydali na agitácie 28 tisíc korún a na noviny 30 tisíc korún. V druhý deň kongressu bola voľba do krajinskej správy socialdemokratickej, pri ktorej stala sa tá podivuhodná udalosť, že doterajší židovskí vodcovia socialdemokratov: Garami, Weltner, Buchinger, Kardos pri voľbe prepadli. Bol by ozaj už raz čas, aby sa kresťanské robotníctvo celkom vyslobodilo z rúk židovských vodcov.

Obef ukradnutého dynamitu. V Nagybanyi v tamajších ťárnych baňach baníci Tomáš Deák a Franc Nagy už od dávna kradli dynamit. Ukradnutý dynamit zakopali do zeme v drevárni Tomáša Deáka. Zlodeji minulé dni chceli predať dynamit, ponevác ale dynamit primrzol ku zemi, sekerou ho chceli odťať. Na prvý úder ale dynamit vybuchol a manželku Tomáša Deáka roztrhal na drobné kusy. Veľké šťastie bolo, že dreváreň, v ktorej bol ukradnutý dynamit zakopaný, stála osobite na úbočí jedného vrchu a tak väčšie nešťastie sa nestalo. Oboch baníkov zatkli.

Lapený falšovateľ peňazí. Budapešianska polícia zatkla mlynárskeho pomocníka Jozefa Nadraiho, lebo ho upodozrieva, že falšoval peniaze. Istý peňažný agent prišiel na hlavný kapitanát a oznámil, že medzi stanicami Csurgó a Abony oboznámil sa s mlynárskym tovaryšom Nadraim, ktorý mu rozpovedal, že vie vitečne falšovať 10- a 20 korunové bankovky a že aj teraz ho preto odsúpovali z Ceglédu, lebo takéto falošné peniaze priniesol do obehu. Navrhol agentovi, aby spolu pracovali. On že bude robiť peniaze a agent ich bude púšťať do obehu. Agent zdanlivo prijal nabídku, keď ale prišli do Budapešti, hneď pospíechal na hlavný kapitanát kde prípad oznámil. Polícia na základe tohoto oznámenia Nadraiho zatkla. Na hlavnom kapitanáte vysvitlo, že Nadraiho prešporský kráľovský fiškalát pre falšovanie peňazí, vlámanie a krádež kurrentuje. Nadrai totiž v jednej prešporskej obci oboznámil sa s jedným gazdom, ktorému ponúkal kúpiť falošné peniaze. Gazda Nadraiho podržal na noc u seba. Mlynársky pomocník vyčkal, keď každý zaspal a potom vylámal skriňu gazdu, ukradol z nej 7000 korún a ušiel. Nadrai sa priznal a aj to rozpovedal, že riadne falšuje peniaze. Býva v Erzsébetfalve v Széchenyiho ulici pod č. 22. Polícia prekutala mu byt, kde našla veľa chemikálnych látok, potrebných ku falšovaniu peňazí.

Veľké nešťastie vo fabrike. V kežmarskej petrolejovej raffinerii rozhodilo jeden kotál, následkom čoho traja ľudia boli smrteľne ranení. Vo fabrike ďalšiu prácu zastavili.

Škandál v bulharskej snemovni. Na zasadnutí sobranja v Sofii udaly sa minulého týždňa rozčulujúce výjavy. Opposiční vyslanci boli pre zákonný návrh, znejúci o zmenení tlačového zákona nanajvyš rozčulení. Vyslanec Cankovovskej strany Kristov ostro posudzoval návrh. Jeho reč vyvolala hlučné protimlavy medzi vyslancami vládnej strany a konečne strhnul sa škandál: vládni a opposiční vyslanci začali sa biť päťami. Vyslanec vládnej strany Jonov vrhol sa na Kristovova a ho tak zbil, že Kristovova museli zaviesť na jeho byt. Pre tento škandál ďalšie zasadnutie sobranja museli vzdvihnuť.

Pražskí tesári štrajkujú. «Hlas Národa» píše, že pražskí tesári uzavreli, že začnú štrajkovať. Tesári žiadajú povýšenie mzdy a skrátenie pracovného času. Ak štrajk pražských tesárov skutočne vypukne, v tom páde nepostavia triumfnú bránu, ktorú chceli postaviť z príležitosti príchodu jeho veličenstva kráľa do Prahy.

Povodeň. Viacerým popri rieke Kysuca ležiacim obciam hrozí nebezpečie povodne. Preto vrchnosti porobili ďalekosiahajúce ochranné poriadky.

Zavreté školy. Na nariadenie podžupana stolice trenčianskej v považsko-bystrických elementárnych školách prednášky na štrnásť dní zastavili, lebo zúria tam osýpky.

Štrajk železničiarov v Amerike. Z Chikága sdelujú, že správa západných železníc práve tak rozhodne nechce dať svojim zamestnancom o 12 percentov povýšený plat, jako rozhodne to zamestnanci žiadajú. Poneváž štrajkujúci už len niekoľko dní budú čakať na odpoveď správy železníc, obávajú sa, že v celej západnej Amerike vypukne štrajk železničiarov. Železničiarci obrátili sa s prosbou na viac millionárov, aby v ich záujme zakročili a štrajk prekazili.

Smutný výsledok assentírky. Hlavná assentírka v Kremnici odbývala sa dňa 18. marca. Predvolané bolo 204 vojovopinných, z ktorých odobrali len 29.

Vrah Petkova zomiera. Zo Sofie oznamujú, že Alexander Petrov, vrah ministerského predsedu Petkova je ťažko chorý. Zo dňa na deň je horšie, tak že podľa mienky lekárov dni jeho života sú spočítané. Vrah taktoujde pred trestom zemsých sudcov.

HOSPODÁRSTVO.

Dobré rady.

(Pokrač.)

Tvrde časy zijeme. Drahota je. Výdavky veľké, výrobku však celú zimu nenie. Neslobodno teda zaháľať, márnit a robiť hlúpe komédie. Tá zemička alebo domček, ľahko uletí židovi do kapsi a potom čo? Žobrat? Túľať sa po svete? Vstúpiť do bandy socialdemokratov? Nie, to nerobte! To nenie pre poriadneho Slováka, tým menej pre kresťana. Nezbyva iné, ako zanechať všetky tie chyby, pre ktoré zaostal ľud slovenský a pre ktoré nevie prijsť k voľačomu. V prvom rade treba zanechať opilstvo a obchádzať krémy, akožto pramene všetkého zlého. Z toho bohatnú židáci a krémy sú príčinou biedy, nemravnosti a iného nešťastia. Vyhybovať treba pravotám, lebo z toho tiež len židáci majú osoh. Ti veru ne-

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popreduku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústev požičku vypovedať nemôže.

zaslúžia, aby kresťania mozolili na nich. Treba sa teda chrániť zlých dlžôb, lebo kto dlhy robí, hrob si kope. Uviesť treba v hospodársve poriadok a šanoblivosť. Obe tieto cnosti sú kapitále. Najmä rátať nech sa naučia malí hospodári a robotníci. Značiť všetky potreby, výdavky a príjmy, tak podobne aj úrodu. Koľko sa predalo z nej, zjedlo, vysialo a zasadilo? Koľko je krmu? Koľko porcií padne z nej na jedno a jedno hovädo? atď. To je veľmi potrebné. Tak vidí hospodár celoročné hospodárstvie. Mal-li ošoh a aký? Dľa toho môže sa potom riadiť aj po iné roky. A aby ošoh gazdov čím väčší bol, musí sa naučiť hospodáriť. Nenie dost ku tomu čo od otca pochytil, lež musí napredovať s veľajším svetom, bo to dávno bolo, keď s drevenými pluhami orali, teraz aj železné sú už primálo. Sú všeliaké stroje hospodárske, z tých si treba zaopatriť tie najpotrebnejšie, keď inak nie, do kompánie. Len že neradím kupovať alebo objednať stroje u židov a židovských agentov, lebo títo klamú. Vlastne nič neslobodno podpisovať, lebo pošlú vám na krky také veci, ktoré ste si nedali došikovať; darmo sa pravotíte, vašu škodu vám nikto nenahradí. Ani nepustite do domu agenta. Ta s ním z obce. Keď nechce ísť, oznámte ho u predstavenstva obce. Jestli chcete dajaký stroj objednať, to obráťte sa o radu na «Stredišťe Kresťanských Spolkov» (Budapest, IX., Bakács-tér 1. sz.). Vôbec v každej záležitosti vás vyslychnu tí páni. Veď preto riadia spolky, aby bránili malých hospodárov a aby im boli na pomoci. Keď sami si neviete dať rady, obráťte sa k pánu farárovi, ten — jak nenie národovec — vyhovie prosbe vašej.

Potrebné je, aby ste sa pilnejšie mali okolo lichvi. Dochováajte peknú, mocnú a zdravú lichvu. Čím viac drúbeže. Zaopatrite si dobrých plemenákov. Tu tiež na pomoci budú vám spolky hospodárske. Keby ste mali mliečiarnu a sceňujúce spolky, nemuseli by ste márníť mlieko, maslo, tvaroh a vajcia, lebo spolok by ich zceňnil. Pri takomto hospodárení ináč by vyzeraly tie naše slovenské dediny. Neboly by preplnené biedou a smradom pálenky, lež umiestnil by sa pokoj a aký-taký dobrobyt.

Potrebné je, aby ste menili semä obilia. Známe je, že keď ustavične to isté semä sejete a sadíte, ono sa pohubí, zbastáci. Treba teda také zaopatriť, ktoré zodpovie vášmu okoliu; jak počasiu, tak aj pôde. Hlavná vec je lacno hospodáriť s čím väčším ošohom, čo sa lepšie podarí malému hospodárovi, ako veľkému statkárovi.

Lenže nenie dost samo v sebe lacno dorábať poľné plodiny, lež potrebné je zväčšiť priemerný počet úrody.

Lanského roku chvala Bohu dobrá úroda bola po celej krajine a predsa krajinský priemer neučinil viac od 7—8 metr. centov na 1—1 katastrálnom jochu.

(Pokračovanie nasleduje.)

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

DOPISY.

Malý Sabinov (Kis-Szeben).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

V minulom veľkom pôste dožili sme sa pamätných, blahonosných a preto aj radostných dní v Malom Sabinove. Veľkomožný pán Peter Hartsár, prépošť a veľazaslúžený farár náš, povzbudený príkladnou pečlivosťou o svoje stádo, ako horlivý pastier duchovný, zariadil u nás sväté missie. — Neunavení otcovia rádu Jezuitov P. Pavel Silvester a P. Ondrej Csambal po vykonanej práci apoštolskej v Bardiove prišli do Sabinova a cez 9 dní, od 17. do 25. marca, držali tu sv. missie. Národ vo veľkých húfch dostavil sa ku kázňam a naučeniam, ako aj ku svätej spovedi, nielen z mesta, lež i z celého okolia. Ku sviatosti pokánia pristúpilo okolo 3000 národu. Neunavení Pátri missonári sami ani nestačili vybaviť všetkých nábožných, čo sa ku sv. spovedi hlásili, museli im preto ku pomoci prispieť aj velební páni duchovní okresu lippanského a sabinovského. Velebné duchovenstvo dekanátu sabinovského dostavilo sa ku tejto apoštolskej práci v úplnom počte.

Na Kvetnú nedeľu bolo posvätenie missonárskeho kríža a zatým nasledovala, pri veľmi peknom počasi, zriedkavo krásna processia po meste. Obyvateľstvo celého mesta bolo prítomné na tejto slávnosti verejného vyznania viery. Poriadok a kordon činilo vojsko miestnej posádky. Veľké rady členov marianskej kongregácie, dievčeniec v bielom rúchu, gymnaziálnych žiakov a školákov ľudových škôl, robily hlboký dojem na všetkých prítomných. Boly to pre náš národ vskutku dni spase- nia! Príslušná chvála a srdečné poďakovanie buď za to horlivým a neunaveným Pátrom missonárom, nech im veľké dobrodenie jejich, aké nám preukázali, dobrotivý Boh všemožne odmeni! Hlboké poďakovanie vysloviť nám však treba aj veľazaslúženému pastierovi našemu duchovnému, veľkomožnému prépoštovi a farárovi Petrovi Hartsáru, že nás kroz tieto sv. missie účastných učinil tak veľkých a príjemných radostí duchovných. Po prvé sa odbavovaly teraz u nás tieto pobožnosti, dajže Bože milovanému pastierovi našemu sily, aby toto veľké dielo nášeho znovuzrodenia v Kristu Pánu cez mnohé roky opakovať mohol.

Ako počúvame, neunavení Pátri missonári v mesiaci júni zamýšľajú sväté missie odbavovať v Križovjanoch a v mesiaci októbri zase v Javornicach. S tým okrem dvoch fár odbavované budú sv. missie v celom

okrese sabinovskom k veľkej radosti a k duševnému prospechu veriacich.

Daj Bože, aby toto vsiaté semäno prinieslo hojnú úrodu.

Pritomný.

Chynorany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Už od 50 rokov chodí processia z obce Chynorany a okolia na svetochýrne milostné miesto *Maria-Cell*. Tohoto roku je tomu 750 rokov, čo toto sväté miesto stojí, následkom čoho odbavuje sa tam slávnostné jubiléum. Horliví ctitelia Matky Božej, obyvatelia chynoranskí a okolia nesmú chybovať pri týchto slávnostach. **Dňa 28. apríla pohne sa teda processia z Chynorany do Maria-Cellu.** Po odbavených litániach pôjdu shromaždení pútnici z farského kostola chynoranského ku železničnej stanici, z kadiaľ o 2¹/₂ odcestujú s vlakom do Sarlaska-Üzbég. Tam sa presadne na iný vlak, ktorý ide cez Lipótvár do Prešporka. Po Prešporok možno sa ku processii pripojiť na ktorejkoľvek železničnej stanici. Do Prešporku dorazí vlak dňa 28. apríla o 10. hodine večer, tam sa prenocuje na stanici a dňa 29. apríla o 5. hodine ráno odovzdá sa batožina furmanom, po čom sa ide na svätú omšu do kostola prevelebných Pátrov Jezuitov. Ďalšiu cestu riadia vodcovia processie.

Všetkých ctených čitateľov «Kresťana» prosíme s týmto náležite, aby podnik náš k duševnému spaseniu veriacich a ku zvelebeniu Matky Božej maria-cellskej v najširších kruhoch ľudu kresťanského rozširovať a všemočne podporovať si nesťažovali.

Kto zúčastní sa chce na tejto processii marianskej, ten nech najneskôr do 15. apríla obráti sa na **Antona Chrenko v Chynoranoch.**

Anton Chrenko, vodca processie.

Prievidza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Jednúc bol som dal na vedomie cteným čitateľom «Kresťana», že v našom meste dakoľko židov pod vedením lekárnik Eugena Szkyecák založilo takzvanú «Ľudovú banku». Robili to s takým hurtom, ako keby po uliciach shrňali peniaze a vábili k sebe ľud, ako keby celkom bezzistne viedli svoj obchod. Až tak sa ozývalo mesto naše od chvály, že vraj to sú ľudomilovia a opravdoví priatelia v tej židovskej banke. Tí vernehľadia na svoj vlastný ošoh a zisk, ale len za dobrobyt a na hmotnom pozdvižení ľudu pracujú. Táto «Banka» teda prekvitá, pravda len na papieri, lebo aj tu sa dokázalo: «Nenle všetko zlato, čo sa blisť». Veru nie! Aj do tejto židovskej «Banky» udrhel hrom a to nečakano, z jasného neba. Stalo sa, že menovaná

«Banka» odkúpila majetok statkára Ivana Konček v Pravenci za 120.000 korún a ho aj zaraz predala dvom riaditeľným údom «Banky» menom Bienenstock a Gömöri oba sú židia) s chosnom 4000 korún. Tito židovia tiež chceli hodne zarobiť s tým, že majetok viacerým malým hospodárom na parcelle predali. Statočný kupec, keď kúpi alebo predá majetok, oznámi to hneď u úradu, ako to zákon nariaďuje a zaplatí poplatok do daňového úradu. Nie tak ale urobila «Ľudová banka» a ani jej dvaja riaditeľní údovia, čo ten majetok od ne odkúpili. Mysleli si, oklameme krajinskú pokladnicu, zamlčíme celý obchod, ktorý sme previedli, zostane nám teda viac. Tak sa aj stalo. Nik neukázal na patričnom mieste kontrakt, ktorý bol medzi Končekom a Bankou uzavretý, ani ten, dľa ktorého Banka ten majetok Bienenstockovi a Gömörimu predala, lež k zmlčaniu týchto dvoch obchodov kontrakt tak boly vystavené, ako keby ich Konček viazal s tými malými hospodármi, ktorí majetok v parcelách (dľa pravdy už z tretej ruky) kúpili. Tento špatný kšeft ale nezostal v úkryte. Vec oznámili u financdirekcii v Nitre a táto potom vyslala do okresu Orella, zástupného správca, aby držal v tejto záležitosti vyšetrovanie. Vyslaný správca vypočul svedkov a patričné stránky a vyšetroval v miestnosti «Ľudovej (lepšie povedano: židovskej) Banky».

Pri vyšetrovaní na javo vyšlo, že jak Banka, tak aj tí výš spomenutí židáci o 10.320 korún chceli oškodiť krajinskú pokladnicu. Obžaloba a vyšetrovanie veľký zmätok narobili v tejto Banke, lebo ak sa ozaj klam dosvedčí, tak nameraná pokuta 50.000 korún bude obsahovať, čo je veru pekná summa peňazí pre takú Banku, ktorá nestojí si tak pevne, ako sa o tom sama chvasce. Ako čujem, jak Konček, tak aj jedon úd správy Banky všetko vyznali a tak pán Orell, ktorý vyšetrovanie viedol, spokojne šiel do Nitry.

Ak je toto pravda, o čom u nás aj vrabce čvrikajú, tak akú dôveru očakáva táto Banka od obecnstva? Aký môže mať vážnosť? Aký úver jak pred stránkami tak aj pred spoločnickými peňažnými ústavmi? Či sa nemajú obávať o svoje peniaze jak účastinári tak aj vkladatelia? Lebo veď škoda Banky je spoločná. Cítia ju všetky zaujaté stránky.

Napomínam krajanov, ktorí majú spojenie s Ľudovou Bankou, nech sa presvedčia, ale hneď, či sú ich peniaze na istom mieste a či neprídu o ne.

Pozorovateľ.

Ružomberok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Keď Hlinka nepoznal ešte čo je to ľud a jak zle je v ľudu si zakladať, o tom sa presvedčil pri vydržiavaní valného shromaždenia Priemyselnej Banky (Iparbank), kde poznal, že doterajší jeho hlavní privrženci chcú sa ho striasť, lebo ho už zunovali. Čo je nie ani

divné, lebo oni musejú sa o každodenný chlieb starať, kdežto Ondr. Hlinkovi bez práce pečené holuby do úst letia v podobe amerických dollárov. — Nech bude direktorom v sporiteľni Iparkanke! To je ľahko povedať. Hlinka, keď prišiel do Ružomberka, s katolíkmi neobcovoval, on sa s luteránmi kamarátil, luteránsku sporiteľňu «Úverkovú Banku» podporoval, ta chodieval, pri tej má 82 účastín, kdežto o katolícku «Priemyselnú Banku» sa neobzrel, ju nepodporoval a len dve účastiny má. — Vzdor tomu tá «Úverková Banka» ho nechce a mohla mu ľahko službu dať, veď jej hlavnému správcovi ako ročítý plat 7200 korún určila a výhovorka jejich je: my nechceme takého, ktorý sa s politikou príliš zaoberá. Teraz Hlinkovi by bol dobrý plat i z katolíckej Banky, keď ho luteráni od seba odsotili.

Pri peňažnom ústave nedá sa kortešovať, zbytočné sú mnohé reči a agitátorstvo nič nestojí; to zkusil sám Hlinka, za dva mesiace pochodil účastinárov, ponúkal sa každému a hľa pri valnom shromaždení ten obecný ľud v halenách a krpcoch, ako účastinári, hlasoval proti Hlinkovi, a keď predseda nariadil hlasovanie, na Hlinkovej strane zostal sám Hlinka so svojimi hlavnými prívržencami, bolo to niekoľko žien a tí Ružomberčania, ktorým hostinu u Chebena, luterána, vystrojil. — Ľud mu privolával, nech Hlinka už raz sa berie a ide drevo rúbať, lebo jak pri súde tak vo svojich novinách ináč *Hlinkovou Trúbou* nazvaných ustavične spomína, že on pôjde drevo rúbať.

Ako rečník tú nevďačnú úlohu vzal na seba Andrej Janček, ktorý ako dosavadný výborník «Priemyselnej Banky» za šesť rokov pri výborových zasadnutiach vždy mlčal, nuž ale teraz bol nútený rečniť. Hlinku účastinári ani nechceli počúvať.

K shromaždeniu sa 189 účastinárov dostavilo, ktorí 1340 účastín zastupovali. Hlinka tak neopatrne jednal, že takých plnomocenstvá preukázal, ktorí už dávno pomreli; chcel totižto zomretých dať hlasovať; Hlinka mrtvých kriesi k životu, bol všeobecný smiech.

Hlinka vidiac, že márne bolo jeho namáhanie, zutekal z valného shromaždenia a za ním asi pätnásť účastinárov. Šťastlivú cestu Hlinka, už môžu bezpečne drevo isť rúbať! volali za ním.

Áno, šťastlivú cestu. Tak buchnul už tretí raz pán Hlinka, a síce prvý raz pri Kat. Kruhu, pri voľbe s dr. Šrobárom a teraz.

Čo bolo divné je to, že starší Ján Janček mlčal a že jeho mladší syn Janko sa nedostavil. Podistým si Janko rozvážil lepšie vec, že fabrikantom sa nesvedčí agitovať, lebo sú vždy na vládu a vrchnosť utisnutí a preto ako ho poznávame, Janko sa stane podobným Jakubovi, ktorí Ezaua, to jest svojho brata Ondreja s misou šušovice o otcovské dedičstvo pripraví, keď Ondrej i naďalej bez všetkej rozvahy na lep Hlinkovi sedieť a za neho a s ním agitovať bude. Účastinár.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Oznam jubilarnej púte do Maria-Celly.

Púť do Maria Celly je tohoto roku jubilarna. Jest tomu totiž 750 rokov, čo B. P. Maria v Celly veľké milosti svoje dieťkam svojim udeľuje. Preto s povolením Jeho Eminencie Najdôstojnejšieho Pána Kardinála kniežaprimasa povedie všeobecnú púť z Rybian a z Veľkých Ostratic, z trenčianskej, nitrianskej, prešporskej, tekovskej, hontianskej, spišskej, oravskej a iných horno-uhorských stolíc dôstojný pán dekan a farár veľko-ostratický s viacerými duchovnými do Maria-Celly. Rybianska a veľko-ostratická processia pohne sa z domu dňa 5-ho mája ráno o 10. hodine ku železničnej stanici v Rybanoch. Dňa 6. mája ráno o 4. hodine dorazí sa do Prešporuku, tam sa odovzdá batozina furmanom a pôjde sa na sv. omšu do kostola velebných otcov Jezuitov. Po sv. omšiach vrátia sa pútnici ku železničnej stanici a o 8. hodine pred obedom odcestujú s vlakom do Viedne. Každá processia pôjde pod svojimi zástavami a so svojimi vodcami. Dňa 11. mája o 5. hodine po obede vťahnu processie spojené v slávnostnom pochode do milostného chrámu Maria-Celly, na to svetochýrne miesto pútnické, kam putovali naši nábožní predkovia: Ludvik Veľký, kráľ uhorský; knieža Esterházy, niekdajší palatín drahej vlasti našej uhorskej a preblahej pamiatky kardinál kniežaprimas Szcitovsky i miliony pospolitého ľudu nábožného.

Každý, kto sa chce súčastniť na tejto jubilarnej púti, nech sa do 1. mája prihlási u dôstojného pána dekana a farára v Ostraticiach alebo u Bartolomeja Omelku v Rybanoch, ktorý dotyčno púte všemožným vysvetlením každému ochotne posluží.

Bartolomej Omelka, svetský vodca púte.

Spisy redakcii zaslané.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych ctiteľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironcsák, titulárny kanonik, dekan, škôldozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi ctiteľmi mariánskymi; ukazujúc im cestu, po akej majú kračať, ako verní katolíci, verné dieťky cirkve rim. katolíckej; vedúc ich svojima článkami cestou z Nazaretu až na Golgotu; udržujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obete sv. omše, k prevelebnej Sviatosti Oltárnej, k Matke nebeskej atď. Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božského Srdca Ježiša Krista», «Braterstvu presvätého Ruženca». «Živeho Ruženca», «Braterstva sv. Škapuliara» a údom inších braterstvi. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Jablonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolickej pre katolícke dietky. Spísal Fr. Richard Oswald, kňaz arcibiskupstva oktrihomského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihomského. Trete ilustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju kníhtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovesik, farár likavský.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Odkazy redakcie.

P. Dopisovateľ. Šariš. Ďakujeme pekne za doposlané. Uverejnili sme všetko, čo bolo u nás.

P. Dopisovateľ. P. Za vzáctny nám článok srdečné vďaky. Príde v budúcom čísle.

Zvedavý. Nagyszombat. Že či sme tie dopisy prečítali? Ako že by aj nie? Zaujímavé sú všetky aj ten z prievidského okresu. Škoda, že nikdy nevidel Priezidze, bo ako všetky ostatné písali ho v Skalici. Veľmi vtipný je tiež aj ten dopis z Gumalastiky. Napísal ho podistým svetochýrny hviezdár pán dr. Milan Štefánik, ba stroj sa ta ísť prv, než sa odoberie medzi Kirgizov a Ťzbe-gov na hviezdy pozeráť.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 3. apríla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 15.15—16.25, peštianska K 14.95—15.90, stolno-belehradská Kor. 14.70—15.70, hanátska K 14.70—15.55. — *Raž*: K 12.95—13.30. — *Jačmeň*: na krm K 13.20—13.50. — *Ovos*: prvotriedny 16.00—16.20, druhotriedny 15.70—15.95. — *Kukurica*: K 10.40—10.70. *Repica*: K ————. — *Proso*: K 10.00—10.50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25.30	24.30	23.30	21.90	20.50	19.70	19.10
			č.	7	7½	8	
			K	17.50	15.50	11.80	

Drobné otruby: K 9.60, hrubé K 9.90.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 120.00 do 130.00 za 120 kilogr.; datelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.00—4.40, žlté K 4.60—5.00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bób) K 19.00—20.00, tarkavá K 18.00—20.00. — *Hrach* lúpaný: K 24.00 do 42.—. — *Šošovica*, veľká čistá: K 74.00—82.00. — *Koňopné semä*: K 23.00—24.00. — *Lanové semä*: prima K ————. — *Rasca* (kmin): 85.00—87.—. — *Mak*: K 84.00—86.—. — *Ladník*: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 74.00 do 74.50, kockový K 76.00—76.50, žltý K 74.00—74.50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 43.75, fiumánsky White-Star (***) K 40.75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 25.50—26.00, bosenský K 42.00 do 42.50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 29.50—30.00, srbské (100 kusové) K 29.00—29.50.

Sviňská masť: budapeštianska K 156.00—157.00.

Slanina: vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 122.00—124.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 150.50 do 151.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 43.50—44.00.

Vajcia: prima uhorské K 77—78, podlejšie K 76 do 77 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.50—2.60, k vareniu K 1.80—1.85, syr 25—36 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1.60 do 1.75 za kilogram; kurence k smaženiu K 2.40—3.00, kurence k pečeniu K 3.00—4.30, sliepky na polievku K 4.00—4.50 za jeden pár.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej lieči L adový lieh. Jedna flaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

*Posrite moje tlsté lica, lica -
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa nardala:
"Kathreinerova Kneipp - sladová
káva" Picinila!*

Opravdová je
len v originálnych
balíčkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemišania!
**Kathreinerova Kneipp
sladová káva**
sa jedine dokázala
zanajlepší dôdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
činí krv.

Deti
sa majú len na
Kathreinerovú
navykať.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!
Ludvik Kállai motor dielňa
Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, takžež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.
O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaáva
spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
kradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Oznamy prijíma

administrácia

„Krešt'ana“

BUDAPEŠŤ,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Pri objednávkách na
naše ohlasy, prosíme
odvolávať za vždy na
naš časopis.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.00
Strieborné Roskopf hodinky	3.00
S dvojou pokryvkou	5.00
S 3. striebornou pokryvkou	5.00
hodinky	5.00
Tenké ocelové hodinky	3.00
Americké zlatodubl. hodinky	5.50
Pôvodné Roskopf patent. hod.	3.50
Pôvodné «Omega»	9.50
Strieborná panciel retiazka	1.00
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.00
14 karat. zlatý prstienok	2.00
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.00
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchyňské hodiny	1.20
Budíče hodiny	1.20
Budíče v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budíče hodiny so zvukom vážových, ho zvona s býacim strojom.	2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátia sa
peňaže. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

Mikša Böhnel
hodinár

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

Zachovanie zdravého

ŽALÚDKA

spočívá hlavné na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého
trávení a odstranení škodlivej zapečenosti. Osvedčeným domá-
cím prostriedkom z účinných bylenných látok
pečlive pripravovaných, ktoré užívaním podporujú
a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbudzujú
a mierne, bezbolastne precistenie pôsobí a tak
známe následky nestriednosti, pochybené diety,
nastudene a neprijemné zapečenie stolice na
pr. záhu, nadpnutie, tvorenie sa prebytočnej
kyseliny, krčvitej bolesti zmierňuje a odstra-
ňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z
lekárne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 flaša 1 kor., 1 flaša 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochran-
nou známkom.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u černého orla“, PRAHA, Malá Strana cis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky poštou vyrizujú se
obratem.

Proti predeslaniu K 2.56 zasla sa veľká
flaša, proti K 1.50 malá flaša frankov.
na všetky tanice Rakúska Uhorska.

Sklady v lekárňach celého Rakúska. Hlavný sklad u
Jozefa Töröka v Budapešti. I.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytro a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová flaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká flaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké flašky pre «rodinu» posielajú sa franko.